

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 100 (7105)

● Sestdiena, 2000. gada 9. septembris

● Cena Ls 0,22

«Nauda — kā
baloži: atlido un
atkal aizlido.»

F. Doslojevskis

Redakcijas sleja

Darbīga klusuma valstībā

● Mazajai Kristīnei visinteresantākās ir pastaigas pa dravu vectēva pavadībā — tad tik daudz var uzzināt par bitēm, bet šis atvērtais strops ir daļa no vectēva dāvanas mazmeitai.

Antons Rancāns
Autora foto

Lauku sētās, kur daudz tehnikas, daudz cilvēku, kur rit skajas dienas, bišu stropus nemana. Bitenieki, kā arī viņu uzraugāmās cieta klusumu, tuvību dabai. Varbūt tādēļ, ka dzīvojam tehnikas laikmetā, medus kukaiņi redzami tikai retā ābeļdārzā. Vai varbūt vairs nemākam apieties ar tiem. **Antons Upenieks par to daudz nedomā: ēvelē dēļus un būvē stropus, interesējas par jauniem biškopībā un uztur sakarus ar kolēģiem, palīdz tiem, kuri vēlas turēt čaklās spārnaines.**

Preiļu pusē Antonu Upenieku pazīst kā ilggadēju feldšeri «ātrajā palīdzībā» un tagad jau aizmirstajā, bet savā laikā modernajā un populārā pārvietojamajā fluorogrāfā (tagad tas esot pārāk dārgs priekš, un neviens nevēlas tērēties). Bet brīvajā laikā Antons arī toreiz ieradās dravā pie bitēm. Te bija miers un satība. Kad aizgāja pelnītā atpūtā, varēja

pievērsties, kā saka, ar visu sirdi un dvēseli. Darbs dravā viņam senču aicinājums — pat grūtajos politisko pārvērtību un gadsimtu mijas gados. Cik reizes drava izpostīta, tik arī atjaunota.

Antons nopirka māju klusā vietā mežu ielokā un tajā pašā laikā netālu no asfaltētā ceļa Višķi — Viļāni Aizkalnes pagasta Raipolē. Atjaunoja, ar pamatīgām skrūvēm sastiprināja izlodzījušās konstrukcijas, nokrāsoja — iznāca labu labā viensēta ābeļdārza ieskāvumā. No tēva mājām pārveda dažus stropus, bet citus izgatavoja pats pēc izdomātas un, jāsaka, uzlabotas konstrukcijas. Tie stipri un izturīgi, būvēti ilgiem gadiem, jumtiņi viegli paceļami un turas drošās atsaitēs. Kā relikviju glabā vienu vecu stropu vēl no vectēva laikiem, bet arī tas nav muzeja eksponāts — apdzīvots. Kāds cits līdzās sidrabaini pelēks — dāvana meitai, beidzot Daugavpils Pedagoģisko universitāti (tagad Kuldīgā skolā māca bioloģiju). Pa vasaru kopā ar vectēvu un vecmāti te dzīvoja viņas meitiņa Kristīne, nu pie māmiņas sākusi iet 1. klasītē. Ļoti interesējas par bitēm («Ja man bitīte iedzeļ — nekas, pāriet, bet viņai pašai slikti — mirst!») un vectēvs, laimīgs, ka vēl kādam patīk viņa sirdslieta, tai

uzdāvinājis veselu dravu — 14 stropus. Tāda pati drava atstāta otrai meitai Līgai kaimiņu pagastā.

— Man te vai visi stropi ar dāvinājumu ierakstiem, — stāsta bitenieks. — Strādāt gribu ar vērienu, tāpēc turu daudzas saimes, šogad ziemošanai atstāšu kādas 120. Vasara bija lietaina, nektāra ienesumi mazi, jāpiebaro ar sīrupu un var gadīties, ka pavasarī būs novājinātas saimes, no divām vajadzēs veidot vienu, bet stipru.

Kā vecam biškopim, viņam dravā ir dores spietojšo saimju uzņemšanai. Kāda saglabājusies no seniem laikiem — apaļa, iestiprināta eglē, kuru bišu spieti apciemojuši jau vairākas reizes. Slikti, ja atdalījusies jauna saime nemanīta aizbēg no dravas — biškopis nemāk saimniekot, laikā nepamana rosību stropā. Laikam tāpēc arī saglabājas tradīcija, ka par saņemto spietu nevienam nestāsta. Nevar jau zināt, no kura aizbēgušas...

Antons Upenieks izveidojis vienu no lielākajām dravām rajonā. Bijuši gadi, kad ienesums lielisks, bet šovasar, rezultāti līdzvērtīgi nullei. Vien pašiem medus iznācis kāds litrs un ko padalīties ar kaimiņiem.

Turpinājums 3. lappusē.

Jau šoruden notiks sagatavošanas darbi

Lidija Kirillova

Gatavojoties nākamā gada vasarā mūsu pilsētā ieplānotajām Trīszvaigžņu spēlēm, pašlaik notiek cenu aptauja starp firmām, kuras varētu veikt sporta kluba «Cerība» stadiona pamatnes sagatavošanas darbus, tā «Novadnieku» informēja Preiļu pilsētas domē. Sagatavošanas darbi ietver sevī asfalta seguma izveidošanu pirms mākslīgā seguma uzklāšanas.

Kā paskaidroja Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns, sintētisko segumu var klāt tikai uz ļoti kvalitatīva un līdzena pamata. Tāpēc firmas, kuras vēlas piedāvāt savus pakalpojumus stadiona pamatnes sagatavošanai, tiek aicinātas iepazīties ar objektu. Asfalta seguma uzklāšana varētu notikt jau šoruden, bet mākslīgo segumu gan klās tikai nākamā gada pavasarī pirms gaidāmajām spēlēm. «Cerības» stadionā iz-

mantotais klājums būs atbilstošs pašreizējiem standartiem, tāds jau ir izmantots sporta būvēs Valmierā, Daugavpilī, Aizputē un Siguldā.

Par būvdarbu finansēšanu ir panākta vienošanās, ka, izskatot valsts budžeta kārtējos grozījumus, no sportam paredzētajiem līdzekļiem daļu naudas novirzīs tieši sporta kluba «Cerība» stadiona sagatavošanai nākamā gada Trīszvaigžņu sporta spēlēm Preiļos.

Par lauku attīstības programmu

Ministru kabinets akceptējis Lauksaimniecības attīstības 2001. gada programmu. Zemniekiem un ar lauksaimnieciskās produkcijas pārstrādi saistītajiem uzņēmumiem noteikti ir interesanti zināt, ko programma paredz. Lai gan jāatzīst, ka daudziem nav ne mazākās ticības, ka programmai būs kāda jēga, sak, vai nu mazums tādu, šādu un līdzīgu ir bijis.

Lauksaimniecības attīstības nākamā gada programmai noteikti galvenie nozares attīstības uzdevumi, kā arī pamatuzdevumi nākamajiem trijiem gadiem. Programma izstrādāta, ņemot vērā Lauksaimniecības likumā noteiktās prasības. (Aptauja liecina, ka varbūt tikai desmitā daļa zemnieku vispār ir lasījuši un zina, kas rakstīts Lauksaimniecības likumā.) Savukārt zemnieki, plānojot savu saimniecību attīstību, varēsot vērtēt, kāds valsts atbalsts paredzēts konkrētai nozarei. Šādi un vēl skaistākiem vārdiem tiek skaidrota programmas jēga. It kā dzirdēti termini, vai ne? Vai tik ministri šo to nav nošpikojuši no «attīstītā sociālisma fāzes» vadoņu garadarbiem?..

Paredzēts, ka nākamajā gadā lauksaimniecībai būšot līdz šim lielākais nacionālo subsīdiu apjoms. Skaidrojums presē tiek atzīmēts, ka programmai minētais finansējums ir aprēķināts 2000. gada augusta sākumā, tāpēc precīzi finansu rādītāji būs zināmi tikai tad, kad tiks apstiprināts 2001. gada valsts budžets. Kā liels nopelns tiek uzsvērts fakts, ka dokumenta izstrādē piedalījās arī lauksaimnieku organizāciju Sadarbības padome. Tās priekšlikumi un vēlmes tikušas iekļautas programmā.

Atliek tikai pabrīnīties, cik mūsu spīces vīri pedagoģiski rīkojušies. Vai būs ņēmuši vērā nesenos zemnieku bloķētos robežpostēņus? Varbūt nobijušies no puscuča, kas, tautu meitas kroni uz ļekainajām ausīm šūpodams, rakās valdības māju priekšas puķu dobēs. Diez vai. Drīzāk jau viņi rāda, cik ražīgi un konsekventi strādā. Bet par konsekvenci Latvijas lauksaimniecības attīstībā mēs šogad vien varējām pārliecināties vairākas reizes. Vispirms vasaras vidū lielā steigā paziņoja, ka naudas nav un tāpēc tiek pārtraukta subsīdiu maksāšana par ilgadīgajiem augļu koku un ogulāju stādījumiem. Zinu zemniekus, kuri jau bija pieteikuši stādāmo materiālu un bija spiesti atteikties, jo bez valsts palīdzības neredz iespēju tikt galā ar dāru ierīkošanu. Nu atkal valdība paziņo, ka subsīdijas tomēr maksās. Līdzīgi bija nolemts, ka valstī neievedīs graudus līdz brīdim, kad būs novākta pašmāju raža un iepirkta Latvijas laukos audzētā labība. Nekā nebija, izrādās, ka var ievest, un ievēd arī. Bet ar subsīdijām par slaucamajām govīm vispār gatavie joki — izrādās, ka Rīgā datoriem «galviņas sajukušas» un tie laikam nevar lopus lāgā saskaitīt.

Līdzīgus piemērus valdības «konsekvencei» var minēt vēl un vēl. Bet patiesībā vienīgā mērķtiecīgā un nelokāmā ir Latvijas zemnieku rīcība — ar, sēj, vāc labību, slauc govīs. Un baro ar saviem lauku labumiem tos pašus Rīgas liekēžus, kuri gan pelna uz ievestas pārtikas rēķina, taču paši labprātāk mīlojas ar to, kas tēvu zemes tīrumos audzis.

Lidija Kirillova

Nacionālās ziņas

Vairāk Latvijas iedzīvotāju grib uz ES

Firmas SKDS aptauja liecina, ka salīdzinājumā ar maiju, šī gada augusta beigās par pieciem procentiem pieaudzis to cilvēku skaits, kuri referendumā, ja tāds notiktu tūlīt, balsotu par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā. Pilnīgi pārliecināti par iestāšanās lietderību ir 44,5 procenti Latvijas iedzīvotāju, savukārt pret — 32,4 procenti. 23 procenti iedzīvotāju joprojām ir neizlēmīgi. Kopumā 56 procenti aptaujāto pauduši pozitīvu attieksmi pret ES.

Atbildēs arī uz mutiskām sūdzībām

Ministru kabinets otrdien apstiprināja grozījumus likumā «Par iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtību valsts un pašvaldību institūcijās». Šie noteikumi paredz, ka turpmāk ikviens cilvēks varēs vērsties valsts vai pašvaldības iestādē ar mutiskiem aizrādījumiem, priekšlikumiem vai sūdzībām, kuras iestādes darbiniekiem tūlīt būs jāiegrāmato, bet pēc tam arī jāsniedz atbilde pēc būtības. Grozījumi likumā nosaka arī to, ka iestādes nevarēs atteikties sniegt rakstisku atbildi uz jautājumiem, kas ir šīs iestādes kompetencē.

«Garšīga» izstāde Ķīpsalā

Izstāžu centrā Ķīpsalā šonedēļ darbojas 5. starptautiskā pārtikas, dzērienu, tehnoloģiju un aprīkojuma izstāde «Riga Food 2000». Šogad izstādē piedalās firmas no 40 valstīm. Līdz šim lielākajā, bagātākajā un apjomīgākajā pārtikas izstādē piedalās arī 256 Latvijas uzņēmēji. Izstādē norit pārtikas konkurss, kurā piešķir zelta, sudraba un bronzas medaļas gan par konservējumiem un ievārījumiem, gan arī rāda jaunumus — alkoholiskos dzērienus, saldumus un maizi. Izstādes laikā notiek lietišķas tikšanās. Interesentu vidū ir arī ap 20 ar pārtiku saistītu kompāniju pārstāvji no Maskavas, Sanktpēterburgas Krievijā, kā arī Ukrainas un citām NVS valstīm.

Saeima neatdod Adamsonu, bet apvainotie gatavojas tiesāties

7. septembrī Saeima, kā jau bija paredzams, neatbalstīja ģenerālprokurora Jāņa Maizīša lūgumu piekrist kriminālvajāšanas uzsākšanai pret bijušo parlamentārās izmeklēšanas komisijas pedofilijas lietā priekšsēdētāju Jāni Adamsonu. Par Adamsona izdošanu balsoja tikai 41 deputāts, pret bija 47, bet atturējās 5. Izdošanu kriminālvajāšanai atbalstīja Tautas partijas, Latvijas ceļa deputāti un Ainārs Šlesers no Jaunās partijas. Vieni uzskata, ka tādā veidā nodarīts kaitējums valsts interesēm, citi, ka nevar pieļaut tik neģēlīgu rīcību pret deputātu, jo neuzticību tiesu varai veido pašas tiesas rīcība. Ģenerālprokurors jau paziņojis, ka apsvērs iespēju pārsūdzēt Saeimas lēmumu par J. Adamsona neizdošanu kriminālvajāšanai Satversmes tiesā.

Bet tas, ka pedofilijas lieta līdz ar Adamsona neizdošanu tomēr nav galā, skaidrs visiem. Valdis Birkavs un Andris Šķēle, kurus Jānis Adamsons nosauca kā iespējami saistītus ar pedofilijas lietu, gatavojas iesniegt civilprasības tiesā par godu un cieņas aizskaršanu. Starp citu, Birkavs savu godu un cieņu novērtējis ar 100 tūkstošiem latu, bet Šķēle vēl netika izpauzies, kādu summu viņš prasīs piedzīt kā kompensāciju par morālo kaitējumu. Saskaņā ar Civilprocesa likumu par prasību līdz 100 tūkstošiem latu jāmaksā valsts nodeva 440 latu apmērā plus 1 procenti no summas, kas pārsniedz 20 tūkstošus latu. Tātad Birkavam būtu jāsamaksā valsts nodeva 1240 latu apmērā.

Birkavs un Šķēle gan apgalvo, ka nealkst Adamsona asiņu, tomēr uzskata, ka «skandāla mērķis ir sasniegts, valsts ir apkaunota, valdība gāzta, bet daži politiķi iznīcināti». Pirms balsojuma premjers Andris Bērziņš aicināja deputātus balsot par Adamsona izdošanu, tāpēc Šķēle radušos situāciju raksturo kā skumju un nožēlojamu, jo izšķirošos brīžos valdība var arī nespēt pieņemt smagus un principiālus lēmumus.

Sagatavoja L. Kirillova

Preiļos gatavojas apkures sezonai

Lidija Kirillova

Augusta sākumā «Novadniekā» jau stāstījām par to, kā pilsētas domes siltumapgādes nodaļa gādā, lai Preiļos ziemā būtu silti. Toreiz cita starpā tika minēts, ka sākas piebūves celtniecība centrālajai katlu mājai Liepu ielā 2. Lai noskaidrotu, cik tālu darbi mēneša laikā pārvirzījušies, «Novadnieks» lūdz ar situāciju iepazīstināt siltumapgādes nodaļas direktoru Arnoldu Dalku.

Koksnes atkritumi — vislētākais kurināmais

Kopš pagājušā gada mazuta cenas pasaules tirgū ievērojami augušas, proporcionāli augusi maksa par kurināmo arī mūsu valstī. Nav daudz maz ticamu argumentu tam, ka tuvākajā laikā mazuta un gāzes cenas samazināsies. Tāpēc tālredzīgs izrādījies Preiļu pilsētas domes lēmums jau pagājušajā apkures sezonā ar koksnes atkritumiem darbināmus katlus uzstādīt katlu mājā Celtnieku ielā 2. Apkures sezona tur pagāja veiksmīgi, šovasar masīva iedzīvotāji saņem karsto ūdeni.

Nemot vērā to, ka koksnes atkritumu izmantošana ļauj samazināt siltumenerģijas pašizmaksu, jau pavasarī tika uzsākta katlu mājas rekonstrukcija Pils ielā 14, un tagad arī šī katlu māja ir pilnībā aprīkota darbam tikai ar koksnes atkritumiem. Bijušās lina fabrikas teritorijā ir izveidota koksnes atkritumu uzkrāšanas un šķeldas ražošanas bāze.

Tieši tāpēc Preiļu pilsētas domē jau pavasarī tika iesniegts priekšlikums katlu mājā Liepu ielā 2 papildus uzstādīt divus 1,5 megavatu jaudas katlus, kurus varēs darbināt visu gadu — vasarā karstā ūdens ražošanai, bet ziemā kopējām siltumapgādes vajadzībām. Bet nesen uzstādītos ar mazutu darbināmos katlus un automātiku varēs izmantot trūkstošās siltumenerģijas daļas ražošanai, tā samazinot mazuta gada patēriņu uz psi.

Projektu dome atbalstīja un tagad tas lielā steigā tiek realizēts. Parāli projekta dokumentācijas izstrādei notiek inženiertehnisko tīklu atjaunošana, tika nojaukts vecais tornis katlu mājas galā, kura konstrukcijas jau bija avārijas stāvoklī. Torņa vietā tiek būvēts katlu mājas korpusa pagarinājums, kā arī tiks izbūvēta koksnes atkritumu noliktava. Tikš izmantotas esošās palīgiekārtas. A. Dalka teica, ka projekta realizācijas izmaksas būs ap 140 tūkstošiem latu, bet aprēķinātā gada ekonomija uz pašizmaksu rēķina — aptuveni 60 tūkstoši latu. Tas nozīmē, ka aptuveni pēc diviem gadiem visas izmaksas būs atmaksājušas, tāpēc perspektīvā iespējama tāda pašlaik nereaļa lieta kā siltuma tarifu samazināšana.

Visu vasaru vienā maiņā strādāja šķeldas ražotāju brigāde. Līdz ar apkures sezonas sākumu darbs notiks divās maiņās. No apkārtnējiem kokmateriālu ražotājiem vairāk tiks iepirkta skaidas un koka atkritumi.

Vai koksnes atkritumi var aizstāt arī dabas gāzi?

Preiļu rajona padome šovasar visai aktīvi strādā pie tā, lai noslēgtu vienošanos ar akciju sabiedrību «Latvijas gāze» par gāzes vada izbūvi līdz Preiļiem jau nākamā gada vasarā. Kādu kurināmo tādā gadījumā izvēlēsies pilsēta?

A. Dalka, atbildot uz šo jautājumu, bija visai skeptiski noskaņots. Pirmkārt, nekādas konkrētas vienošanās ar «Latvijas gāzi» vēl nav noslēgtas, otrkārt, arī dabas gāze no gada gadā kļūst dārgāka. Bet mēs, atšķirībā no gāznieku stūvēšanās, jau reāli strādājam un daudz ko esam

● Centrālās katlu mājas Liepu ielā 2 piebūves celtniecību veic SIA SAU «Preiļi». Foto: M. Rukosujevs

izdarījuši, teica A. Dalka. Arī gigakalorijas cena, izmantojot gāzi, nebūs lētāka kā gadījumā, ja kurināsim ar koksnes atkritumiem. Dabas gāze Preiļos varētu būt kā rezerves kurināmais, tāpēc nav nekādu redzamu iemeslu, lai atteiktos no šķeldas izmantošanas, kas ir ne tikai lēts, bet arī ekoloģiski tīrs kurināmais.

Trases būs kārtībā

Tā šovasar padarīto Rancāna ielas masīvā novērtēja A. Dalka. Vienīgā problēma — nebūs pabeigti labiekārtošanas darbi pēc remonta. Tehniskā ziņā, protams, visu varētu paspēt, taču rudenī klāt asfaltu un sēt zālājus nav prāta darbs. Tas tiks atlikts uz nākamā gada pavasari.

A. Dalka pastāstīja, ka siltumtrase tiek mainīta arī pie Daugavpils ielas 51. un 53. nama, jo bijusi ļoti sliktā stāvoklī. Aglonas ielā 19 trases remontdarbi notiks tikai pēc 25. septembra. Tā vēlējies zemes īpašnieks, jo trase iet pāri dārzam, kurā vēl nav novākta raža.

Tuvākajās dienās būs gatavs projekts, lai izremontētu trasi un veiktu balansēšanu siera rūpnīcas mikrorajonā. Galarezultātā septiņas masīva dzīvojamās mājas varēs saņemt karsto ūdeni no akciju sabiedrības «Preiļu siers». Lai līdz apkures sezonas sākumam visu pabeigtu, būs jāpastedzas darbu veicējam firmai «Preiļu santehniks».

Karstā ūdens un apkures tarifi nemainīsies

Pēc neizdevušās mēģinājuma nodrošināt ar karsto ūdeni vairākus Liepu ielas dzīvojamos namus, labas atsauksmes tiek saņemtas no Celtnieku ielas masīva iedzīvotājiem, kuri kopš pagājušā gada decembra visu diennakti ir nodrošināti ar karstu ūdeni. A. Dalka gan minēja, ka no vairākām mājām saņemtas sūdzības — pārāk ilgi jāgaida, kamēr nāk karsts. Viens no iemesliem ir pārāk mazais ūdens patēriņš, kā arī tas, ka dažos stāvos ir tikai pāris patērētāji.

Lai uzlabotu situāciju, Celtnieku ielas 9. namā veiks eksperimentu — izdarīs balansēšanu pa stāvvadiem. To veiks specializēta firma no Jelgavas. Ja izmaksas nebūs lielas, bet dos labu efektu, līdzīgā kārtā karstā ūdens padevi varēs uzlabot arī citur.

Paredzams, ka karstā ūdens tarifs paliks nemainīgs — 1,08 latu par ūdens kubikmetru uzsildīšanu. Mājās, kur nav cirkulācijas vada, tarifs ir par 20 procentiem mazāks. A. Dalka minēja, ka tarifs var tikt samazināts vienīgi gadījumā, ja ievērojami pieaugs karstā ūdens patērētāju skaits (Celtnieku ielā pašlaik karsto ūdeni izmanto tikai pusē no dzīvokļiem).

Dome jau vasaras sākumā pieņēma lēmumu, ka tiem iedzīvotājiem, kuri noslēgs līgumu un par apkuri maksās arī

vasarā, tarifs līdz sezonas beigām paliks nemainīgs — 25 santīmi par platības kvadrātmetru vasarā, bet sezonas laikā 31 santīms par kvadrātmetru. Pārējiem apkures sezonas laikā būs jāmaksā 60 santīmi par kvadrātmetru.

Finansiālā situācija nav iepriecinoša

Šī gada vasarā ievērojami samazinājies siltumražotāju uzņēmumu ieņēmumu daļa. Ja pērn vasarā pašvaldības uzņēmums «Saimnieks» maksāja par apmēram 100 tūkstošu kvadrātmetru apkuri, tad šogad līgumi noslēgti tikai par 51 tūkstošu kvadrātmetru. Tas nozīmē, ka ikmēneša ieņēmumi samazinājušies no 25 līdz 14 tūkstošiem latu. Sakarā ar domes siltumapgādes nodaļas izveidošanu, uzņēmumam vairs nav savas grāmatvedības, nav konta bankā, līdz ar to nav savu finansiālo resursu, ar kuriem brīvi rīkoties. Pašlaik neesot apmaksāti vairāki maija un jūnija rēķini.

A. Dalka pastāstīja, ka uzņēmums šī gada augusta sākumā bijis apmēram 30 tūkstošu latu lielos «mīnusus». Pašlaik gan situācija (sadarbībā ar pilsētas domi) nedaudz uzlabojusies. Taču bažas radot fakts, ka vēl nav iegādāts apkurei nepieciešamais mazuta daudzums — 1000 tonnas.

Domes vadības komentārs

Savu viedokli par pilsētas gatavību apkures sezonai izteica domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns:

— Šobrīd uztraukumam par mazutu vairs nav pamata. Domes sēdē nolemts ņemt kredītu 1000 mazuta tonnu iegādei. Ir zināma arī firma, kura gatava pārdot mums kurināmo par pieņemamām cenām. Piebildīšu, ka Latvijā mazuta cenu līmenis pašlaik svārstās no 95 līdz 101 latam par tonnu.

Attiecībā par apkures tarifiem varu piebilst, ka tie iedzīvotājiem, kuri vasaras sākumā nenoslēdza apkures līgumus, nav bijuši tālredzīgi. Pēc noteiktā ziemas tarifa viņiem nāksies maksāt krievni vairāk, iespējams, protams, ka audzis viņu labklājības līmenis... Ja nenotiks nekas ārkārtējs, apkures tarifi netiks mainīti. Pie šī jautājuma dome atgriezīsies tad, kad būs pilnīga skaidrība par pilnīgi visām katlu mājām pilsētā.

Uzskatu, ka pārmetumi par laikā nesamaksātajiem rēķiniem nav pamatoti. Vispirms ir jānokārto maksājumi valstij, nedrīkst atlikt nodokļu maksājumus, krāt parādus un soda naudas, kas beigās pārvēršas daudzos tūkstošos latu. Tikai pirms pusgada domē runājām par draudošo siltumapgādes uzņēmuma maksātnespēju un iespējamu bankrotu. Tāpēc ir pārlieku agri cerēt, ka viss jau uz zaļa zara. Vajadzīga stingra kārtība un vēl stingrāka ekonomija.

Kā iemācīt mīlēt valsti?

Līvija Rancāne
Tamāras Elstes foto

Aglonas internātgimnāzijas pēdējo gadu cīņai par izklūšanu no bedres, kurā ar valsts «svētību» tā pirms pusotra gada tika iemesta, «Novadnieks» ir bijis acu un foto liecinieks kopš tās dienas, kad skola krāva savu iedzīvi automašīnas kravas kastēs un devās pretī savam liktenim. Iedzīve tika novietota glabāšanai Jaunaglonas arodvidusskolā, bet vecāki un skolotāji mudīgi ķērās pie Jaunaglonas arodvidusskolas pamesto kopmītnu sakārtošanas jaunajam (pērnajam) mācību gadam. «Novadnieka» arhīvos glabājas fotogrāfijas no pērnās vasaras, kad skolēnu vecāki bez celtniecības darbu pieredzes lauza starpsienas, sīta, kala, mūrēja. Bērni stiepa spaiņus ar būvgružiem, dēļus, plāksnes. Skolotāji bija atrodami savās iedomātajās klašu telpās noputējuši, kaļķiem apbiruši, apskrambātām rokām un sastieptiem muskuļiem.

Žurnālisti bija klāt pērnā gada 1. septembrī, kad mācību gads Aglonas internātgimnāzijā sākās zem klajas debess, jo toreiz ēkā jau strādāja celtnieki, un notika pamatīgs remonts. Jau toreiz bija skaidrs, ka ar vecāku un pedagogu entuziasmu vien ir par maz un jāatkāpjas to nopietno darbu priekšā, kas saucās skolas pārbūve un ko uzņēmās īsta celtniecības firma. Skolas direktors Didzis Vanags nebija zaudējis cerību un 1. septembra rītā bezpajumtes bezcerības priekšā savējos drošināja, ka novembrī skola ienāks jaunajās, izremontētajās telpās.

Ir apritējis gads, un arī šoreiz 1. septembris Aglonas internātgimnāzijā sākās tādos pašos apstākļos kā pērn — zem zilās debess, uz ielas, bez sava skolas nama. Tomēr bērni mācās. Stundas sākas. Pavasara absolventu lielākā daļa veiksmīgi iestājušies augstskolās.

Vēl «Novadniekam» ir nācies būt klāt tajās reizēs, kad internātgimnāziju ar savu klātbūtni viszēlīgi pagodina kāda augsta komisija. Vienreiz tā sastāv no vieniņiem kungiem, otrreiz no citiem. Kādu reizi, šovasar, remontējamā ēkā ieradās pats izglītības ministrs. Iegāja pa galvenajām durvīm, izgāja cauri koridoram, nokāpa pagrabstāvā, aplūkoja virtuves telpas un cauri kurtuvei izgāja pagalmā. Neizrādīja interesi palūkoties, kur īsti notiek mācības.

Šajā nedēļā no augstāka ranga izglītības darba pārstāvju vidus skolu apmeklēja valsts izglītības reģiona inspektors Jānis Gailis. Viņa vizītes laikā rajona izglītības pārvaldes priekšsēdētāja vietniecei Dzintrai Šmukstei (priekšsēdētājs atrodas komandējumā Rīgā) nācās rakstīt paskaidrojumu, kāpēc minētā skola nav saņēmusi ne ugunsdrošības, ne darba, ne sanitārās inspekcijas dienestu atļaujas darbam, kā tas ir noteikts attiecīgajās prasībās par skolu atbilstību skolēnu uzņemšanai. Dzintrai Šmukstei nācās skaidrot, ka minētie dienesti uz skolu nebrauca, jo ikvienam ar veselu saprātu apveltītam cilvēkam, kur nu vēl valsts iestādei, neceltos roka, lai parakstītu aktus, atzīstot tās telpas, kurās daļa no internātgimnāzijas skolēniem pašlaik mācās, par atbilstošām jebkādam normām. Diemžēl rādās, ka jaunais mācību gads tādās pat telpās arī aizritēs.

Aglonas internātgimnāzijas sākumskolas klātes izvietotas Jaunaglonas arodvidusskolas internāta mājā. Ar šīm dažām telpām vēl kā nekā varētu būt mierā, ja neņem vērā tādus «sikumus» kā to, ka klases atrodas internātā, kur koridorā un visapkārt rit citas skolas internāta dzīve ar ne sevišķi pieskatītu jauniešu aktivitātēm. Klasēs līdz mājīgumam tālu. Lielākā daļa sākumskolas metodisko un uz-

● No Latvijas valsts valdības palīdzības ir atkarīgs, kad šī skaistā ēka vairāk nekā 200 savas skolas bērņus aicinās uz pirmo stundu.

● Vecrozā krāsā izkrāsotā ēdamzāle būs kā līdz tam neredzēts mazs sapņu zemes stūrītis maznodrošināto, sociāli nelabvēlīgo ģimeņu bērņiem un bāreņiem, kas mācās Aglonas internātgimnāzijā.

skates materiālu joprojām iesaiņotā veidā atrodas noliktavās.

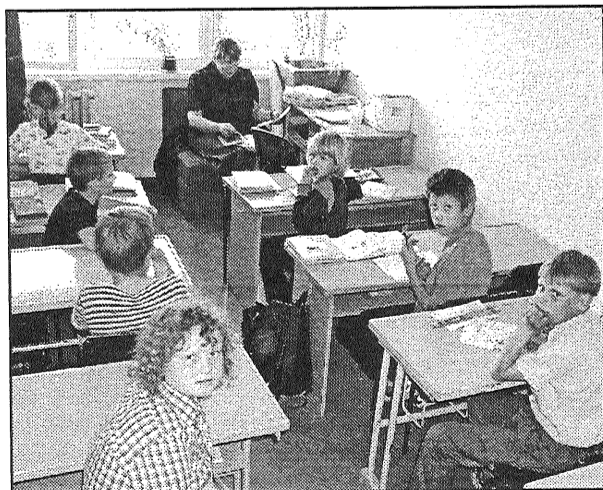
Pamatskolas klases atrodas kilometrus divus tālāk — Jaunaglonas arodvidusskolas mācību korpusā. Arī neatbilstošās telpās. Vidusskolas klases atrodas dažādiem nolūkiem izmantojamā ēkā pa vidu starp internātu un arodvidusskolu. Aina, kāda paveras šajās klasēs, ir tuva kara apstākļiem, kādus rāda filmās. Klases telpā no griestiem krīt izmirkušā apmetuma gabali, ar kankarainiem pikučiem aizbāzītas logu ailes un šā tā aizlāpīti stikli izpuvušos logu rāmjos. Kaktā taupības krāsniņa un malkas kaudze. Viss ir līdz bezcerībai nonēšāts un nolietots, salūzis, noplucis. Lielās telpas divos stūros soli. Vienā stūrī pērnajā ziemā mēteļos sēdēja viena klase, otrā stūrī — otra. Mēteļos skolā iešana paredzēta arī šoziem.

Direktors vajadzības gadījumā no klases uz klasi brauc mašīnā. Viņa kabinetā kopā ar kanceleju, īstenībā — aizkrautas noliktavas izskatā, atrodas internāta ēkā. Skolotāji, kuriem stundas pasniedzamas dažādās klasēs, starpbrīžos uzņem ātru riksi. Īstenībā to visu kopā par skolu grūti nosaukt. Pa dažādām vietām izmēģināto klašu skolēni neizjūt kopības un piede-

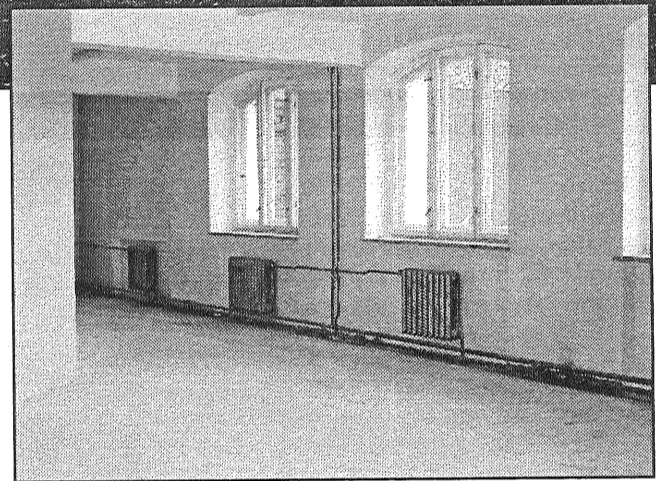
ribas garu vienai skolas ēkai, tās kolektīvam un skolotājam. Skolā iešana šeit pārvērsta par psiholoģisku diskomfortu un fiziskām ciešanām vārda pilnā nozīmē.

Kā cerība no pirmās skolas dienas pagājušā gada septembrī pie skolas karājas valsts karogs. Pie tās skolas, kura pamatīgajā remontā atdzimst kā ērkšķrozīte. Tā būs skaista diena, kad rajons spēs samaksāt parādus par tās remontu vai pārliecināt valdību par skolai nepieciešamajiem līdzekļiem. Kad tas būs un vai vispār būs, šodien pateikt nevar. Direktors, rajona izglītības pārvalde, rajona padome bezspēcīgi nostādīti fakta priekšā, kad valsts skolu izlika no telpām, bet tālāko atstāja pašu ziņā. Šaubos, vai šīs skolas skolēni jebkad mīlēs šīs valsts simbolus, jo karogs, visticamāk, atgādinās to, kādos apstākļos valdības tēvoči viņus piespieda mācīties.

«Novadnieks» savu lasītāju vārdā vēlējas noskaidrot arī sabiedrībā populāru personu uzskatus par to, kas notiek ar Aglonas internātgimnāziju un ar šo jautājumu vērsās pie cilvēka, kurš, kā mēs to ceram, Preiļu rajona iedzīvotāju intereses pārstāv 7. Saeimā, jo citādi, kāpēc gan mēs par viņu balsojam?

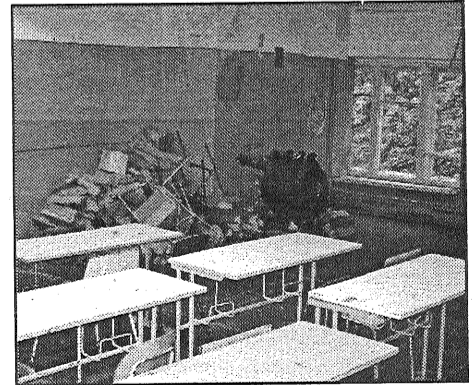
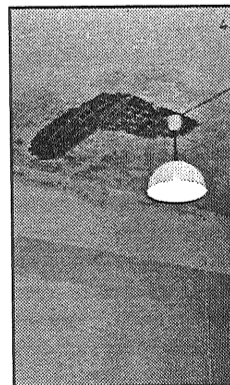
● Skolotājas galds piestumts pie sienas, jo citādi klasē nebūtu vietas. Lidija Kursite (attēlā) priecājas, ka šogad klase «tikusi aiz durvīm». Pērn mācījušies koridora paplašinājumā atpūtas stūrītī, kuram garām staigājuši internātā dzīvojošie.

7. Saeimas deputāts Jāzeps Šņepsts telefonsarunā raksta autorei pauda, ka situācija, kādā ir nonākusi skola, radusies konkrētos apstākļos, proti, nepārdomātas rajona padomes rīcības dēļ. Lūgts paskaidrot tuvāk, deputāts atbildēja, ka pēc skolas izlikšanas pastāvējuši alternatīvi risinājuma varianti tās izvietošanai. Pirms šī projekta uzsākšanas vajadzējis pamatīgāk padomāt par tā finansējumu. Kā teica Jāzeps Šņepsts, — ko nevar celt, to nevar nest. Viņš uzskata, ka arī perspektīvā Aglonas pagastam nebūšot pa spēkam uzturēt trīs — četras skolas, bez tam, runājot konkrēti par internātskolu, to vajadzējis tuvināt centram, bet nevis pārcelties uz perifēriju, kur sliktā satiksme.

Vēl Jāzeps Šņepsts teica, ka nevar pateikt, kā skolai iziet no šīs situācijas, ka deputāts naudu nedala, bet viņa darbība izpaudusies tādejādi, ka palīdzējis organizēt izglītības un zinātnes ministra un parlamentārā sekretāra vizītes Preiļu rajonā. Jāzeps Šņepsts uzskata, ka nevajadzētu cerēt uz skolai pozitīviem valsts budžeta grozījumiem.

Bet tieši budžeta grozījumi arī ir tā cerība, ar kuru šodien dzīvo Aglonas internātgimnāzija.

● Te zināšanas par valsti, tās iekārtu, valdību, par prezidentiem, premjeriem un ministriem, par tiesām un justīciju apgūst lielākie — vidusskolēni.

Latviešu valoda ir un būs jāprot

Līvija Rancāne

1. septembrī stājās spēkā Valsts valodas likums un tā izpildi regulējošie Ministru kabineta noteikumi. Valodas likuma noteikumus Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) komisārs nacionālo minoritāšu lietās Makss van der Stūls atzinis kā starptautiskajām saistībām atbilstošus. Tos pozitīvi novērtējuši arī ASV vēstniecība Latvijā. Savukārt apvienības «Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā» (PCTVL) frakcija, kā arī Krievijas masu saziņas līdzekļi joprojām pauž bažas, ka krieviski runājošo Latvijas iedzīvotāju tiesības lietot dzimto valodu saskarsmē ar valsts un pašvaldības iestādēm tiksot radikāli ierobežotas. Latvieši protestē, ka Valsts valodas likuma prasības ir pārāk mīkstas. Viņi ir spējuši iemācīties krievu valodu, padomju laikā lietot to kā mācību, darba, sadzīves valodu, bet daudzi cietautieši, mūžu nodzīvojuši Latvijā, pat no veikalu uzrakstiem «piens», «maize», «gaļa» nespēja iemācīties nosaukt šos produktus latviski.

Karstās diskusijas mītiņos, piketi pie valdības nama uz ielām, želabās augstiem Eiropas komisāriem būtībā bija ar dziļu zemtekstu — panākt divvalodību Latvijā, kas nozīmētu latviešu valodas izmīršanu.

Valsts valodas likums bija pieņemts jau ļāvu laiku atpakaļ. Tagad tas stājies spēkā. Noteikumi neaizskāra no likuma, bet skaidro tā darbību. Pieņemti noteikumi par tulkojuma nodrošināšanu pasākumos, par valodu lietošanu informācijā, par vietu, iestāžu un pasākumu nosaukumu veidošanu un lietošanu, par vārdu un uzvārdu rakstību, par svešvalodu lietošanu zīmogu, spiedogu un veidlapu tekstā, kā arī citi.

Tulkojumi pasākumos

Pasākumos, ko rīko privātās iestādes, organizācijas, uzņēmumi, fiziskās personas vai starptautiskās institūcijas, rīkotājs nodrošina, lai tāda informācija, kas skar likumīgās sabiedriskās intereses, tiktu tulkota valsts valodā. Bez tam jāsniedz vispusīga un pilnīga informācija par rīkoto pasākumu.

Atsevišķos gadījumos Valsts valodas centrs rīkotāju var atbrīvot no tulkojuma nodrošināšanas valsts valodā.

Teksts zīmogos

Līdztekus valsts valodai zīmogu, spiedogu un veidlapu tekstos var lietot arī svešvalodu. Tekstam valsts valodā ierādāma galvenā vieta, formas vai satura ziņā tas nedrīkst būt mazāks vai šaurāks par tekstu svešvalodā.

Vietvārdi, iestāžu un pasākumu nosaukumi

Latvijas vietvārdi veidojami un lietotjami latviešu valodā, bet Lībiešu krasta teritorijā — arī lībiešu valodā. Iestāžu, organizāciju un uzņēmumu nosaukumus veido un lieto latviešu valodā. Tas attiecas arī uz pasākumiem.

Valodu lietošana informācijā

Noteikumos par valodu lietošanu informācijā noteikts, ka līdztekus valsts valodai svešvalodu publiskajā informācijā var lietot, ja tā skar starptautisko tūrismu, starptautiskos pasākumus, drošības apsvērumus, ārkārtas situācijas, epidēmijas vai bīstamas infekcijas slimības. Arī reklāmas izdevumos, statistiskās, sociālās un medicīniskās aptaujās.

Līdz gada beigām darbu turpina rajona valsts valodas komisija

Arī pēc Valsts valodas likuma pieņemšanas Preiļu rajonā turpina darbu pastāvīgā valsts valodas komisija, kas ir pašvaldības nodibināta. No 2001. gada 1. janvāra rajonu komisijas pāries Valsts valodu centra uzraudzībā un tiks reorganizētas. Rajona valsts valodas komisijas priekšsēdētāja Dzintra Šmukste informēja par Valsts valodas likuma noteikumiem. Vēl pirms viņa gan aicināja cietautiešus pastiegties ar valsts valodas eksāmena kārtotošanu, jo pašlaik par to jāmaksā tikai 5 latī. Pēc 1. janvāra būs vienota valsts nodeva — 10 latī. Dzintra Šmukste akcentēja svarīgāko, kas būtu jāzina tiem cietautiešiem, kuriem latviešu valoda nav dzimtā. Izstrādāti noteikumi par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību.

Noteikumi neattiecas uz tiem cietautiešiem, kuri ieguvuši pamata, vidējo vai augstāko izglītību latviešu valodā; saņemtuši Izglītības un zinātnes ministrijas izdotu sertifikātu par centralizēto eksāmenu nokārtošanu; ir I, II un III grupas redzes un dzirdes invalīdi; ir I un II grupas invalīdi ar vispārīgo saslimšanu.

Jaunajos noteikumos profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamais valsts valodas zināšanu apjoms ir iedalīts trīs valodas prasmes līmeņos: pirmais (zemākais), otrais (vidējais), trešais (augstākais). Katram līmenim ir divas pakāpes (A un B).

Pirmā līmeņa A pakāpē persona spēj elementāri sazināties par vienkāršām sadzīves tēmām, minimāli lieto profesionālo leksiku, lasa un saprot īsus, nesaitītus tekstus, sludinājumus, paziņojumus, prot uzrakstīt personālās ziņas. B pakāpē persona spēj vienkāršos teikumus sazināties par sadzīves un profesionālām tēmām, lasa un saprot vienkāršus tekstus, prot aizpildīt tipveida dokumentus.

Otrā līmeņa A pakāpē persona spēj risināt vienkāršu dialogu gan par sadzīves, gan profesionālām tēmām, lasa un saprot vienkārša satura tekstus, spēj uzrakstīt tipveida dokumentus, kā arī vienkāršus tekstus par sadzīves vai ar darbu saistītām tēmām. B pakāpē cilvēks spēj brīvi sarunāties par ikdienas un profesionāliem jautājumiem, lasa un saprot dažāda satura tekstus, spēj uzrakstīt darbam nepieciešamos dokumentus, izziņas, pārskatus, protokolus, kā arī izvērstus tekstus gan par darbu, gan sadzīves tēmām.

Trešā, augstākā līmeņa A pakāpē persona spēj brīvi sarunāties, diskutēt, izteikt savu viedokli par dažādām tēmām, lasa un saprot dažādas sarežģītības tekstus, spēj uzrakstīt ar iestādes pārvaldi saistītus dokumentus, kā arī citus rakstus. B pakāpē persona spēj pilnīgi brīvi sazināties gan par ikdienas, gan ar savu profesiju vai amatu saistītām tēmām, spēj veidot sarunu atbilstoši situācijai, dažādos stilos, variēt valodas izteiksmes līdzekļus, uzrakstīt dažādas sarežģītības tekstus.

Vairāku pakāpju sistēma pastāv arī citās valstīs, tā dod iespēju objektīvak novērtēt cilvēka zināšanas.

Cietautieši, iepazīnušies ar noteikumu projektu, kas reglamentē valsts valodas lietošanu profesionālajā darbībā, pūdas asus protestus. Taču īstenībā prasības ir atvieglotas.

Privāto iestāžu, organizāciju un uzņēmumu darbiniekiem nepieciešamo valsts valodas prasmes līmeni un pakāpi nosaka darba devējs. Pašnodarbinātajām personām — pati pašnodarbinātā persona.

Attiecībā uz valsts un pašvaldību iestāžu, uzņēmumu darbinieku valsts valodas prasmes līmeni un pakāpi pašlaik

Kā jūs vērtējat Valsts valodas likumu un tā noteikumus?

Tatjana Kolosova, Nevalstisko organizāciju centra administratore, slāvu kultūras un izglītības biedrības vadītāja:

— Mans tēvs Latvijā dzīvoja arī pirms Otrā pasaules kara, un es zinu, kādas prasības valodas lietošanā bija tajā laikā. Tāpēc Valsts valodas likuma pieņemšana manī neradīja nekādu uztraukumu. Es visiem centos izskaidrot, ka, dzīvojot Latvijā, ir jāprot latviešu valoda un tā jālieto. Manuprāt, latviešu valodas apgušana jāsāk krievu skolās jau no pirmās klases, palielinot latviešu valodas stundu skaitu, latviešu valodā vadot arī zīmēšanas un fizikālās stundas. Uzskatu, ka nav pareizi, ja latviešu valodā patsniedz dziedāšanas stundas jau 1. klasē. Bērniem tomēr vispirms jāiemācās sava kultūra. Sākot ar 5. klasi, latviešu valodā varētu apgūt arī sarežģītākus priekšmetus, bet vidusskolā mācībām būtu jānotiek tikai latviešu valodā. Taču ārpusklases nodarbības cietautību skolēniem jāvelta savas kultūras iepazīšanai.

Gandrīz visiem slāvu kultūras biedrības biedriem ir augstākā valsts valodas kategorija. Diemžēl, kad vajag uzstāties latviešu valodā, nākas dzirdēt atrunāšanos, — es tik labi neprotu, nemāku. Vairāk tāpēc, ka ģimenē pārsvarā lieto krievu valodu.

Valsts valodas likums sabiedriskajām organizācijām neaizliedz rīkot pasākumus svešvalodā, ja tā dalībnieki ir cietautieši, bet, ja man jākārtu dokumenti, kas ir saistībā ar citām institūcijām, es to daru valsts valodā, un nekādas problēmas tas nerada. Likumi ir jāievēro.

Attiecībā uz protestiem par Valsts valodas likumu. Problēma ir lielajās pilsētās — Daugavpilī, Rīgā. Mūsu biedrībai ir sakāri ar Rīgas krievu kopienu, viņi regulāri atsūta savu avīzi. Tajā lasu, ka arī starp krieviem nav vienotas nostājas attiecībā uz latviešu valodas lietošanu. Kritizētājus es nevaru saprast. Liekas, ka daļai no cietautiešiem piemīt tas, ko krieviski sauc par šauru domāšanu. Enerģija nav jātērē problēmas risināšanai par latviešu valodu, bet gan valodas apguvei. Nesen vācu materiālus par vecčībniekiem, arī par komponistu Jāni Ivanovu un uzzināju, ka viņš, krievs pēc tautības, pamatskolā izglītojies krieviski, bet augstāko izglītību apguvis latviešu valodā un tā centies runāt arī ar saviem vecākiem.

Piebilst varētu vien to, ka daudz tika runāts par lielajiem līdzekļiem, kas valstī atvēlēti latviešu valodas apguvei, bet Preiļos netiku redzējuši nevienus bezmaksas kursus.

Svetlana Nikiforova, individuālā uzņēmuma «Stils» īpašnice:

— Ar Valsts valodas likumu pat neesmu iepazīsies. Man nevajadzēja, jo uzskatu, ka, dzīvojot Latvijā, katram ir jāprot latviešu valoda. Esmu to mācījies visu dzīvi. Man ar to problēmu nav. Pircēju es apkalpoju tādā valodā, kādā viņš pie manis griežas. Visus preču nosaukumus uz cenrāžiem pati uzrakstu latviešu valodā. Prota izpausmes pret valodas likumu redzēju pa televizoru, un, manuprāt, tās bija rupjas. Mana meita līdz 4. klasei mācījās krievu skolā, bet tālāk latviešu skolā, un arī pašlaik ģimnāzijā Daugavpilī mācās latviešu valodā.

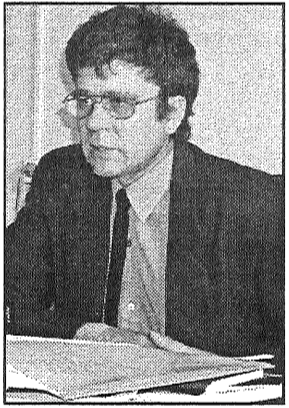
Oļegs Hļeņņikovs, Preiļu 2. vidusskolas direktors:

— Televizorā redzēju ap Valsts valodas likumu sacelto ažiotažu, par to lasīju presē, bet pašu likumu neesmu izlasījis. No dzirdētā, pirmkārt, esmu secinājis, ka ierēdņi gādāja par savu darbu, jo līdz šim, kārtējot valsts valodas eksāmenu, bija trīs zināšanu līmeņi, bet turpmāk to būs seši. Otrkārt, domāju, ka likums vairāk aizskars pensionārus un nestrādājošus cilvēkus, kam valodu apgūt grūti. Vai tagad uz pastu vai domi līdzī būs jāņem tulkus, kas palīdzēs pareizi uzrakstīt iesniegumu, adresi? Tas atkal uz kādu laiku sarežģīs nacionālās attiecības, sarosīsies dažādi barkašovieši un ļimonovieši.

Ar jauniešiem tas ir citādi. Skolēni izvēlas mācības latviešu valodā. Mūsu skolā šogad izveidotas divas 10. klases, kas mācās latviešu valodā, bet nav nevienas 10. klases, kas mācās krievu valodā. Gan bērni, gan vecāki saprot, kāds ceļš ejams, lai pēc tam dzīvētu mazāk problēmu. Skatoties uz mūsu skolas skolēnu nostāju valsts valodas apguvē, manuprāt, Valsts valodas likums nebija vajadzīgs.

Svetlana Krupko, SIA «Saltupe» direktore:

— Neesmu iepazīsies ar Valsts valodas likumu, bet varu pateikt vienu, — ja dzīvo Latvijā, tad jārunā latviešu valodā. Manā ģimenē sazināties krievu valodā, bet, kārtējot darba lietas, es lietoju latviešu valodu gan saskarsmē ar darbiniekiem, gan uzņēmuma ārējos sakaros. Latviešu valodu iemācījos pamazām, runājot ar cilvēkiem, lielā mērā arī no «Novadnieka», ko cietīgi lasīju un mācījos. Nekāds kurss neapmeklēju. Kārtējot eksāmenu, ieguvu augstāko pakāpi. Meita izvēlējas mācības Preiļu 2. vidusskolas latviešu klasē.

Mihaila Rukosjeva foto

tie izstrādāts profesiju klasifikators, kam jābūt gatavam līdz 1. novembrim. Šo darbu veic Valsts valodas centrs un Labklājības ministrija.

Krievu valodā iznākošajos laikrakstos tiek uzturētas līdz apgalvojuma līmenim paceltas baumas par to, ka no jauna būs jākārt valsts valodas eksāmens tiem, kas to reiz jau darijuši. Īstenībā eksāmens valsts valodā nevienam nebūs jākārt no jauna. Joprojām ir derīgas no 1992. līdz 2000. gadam izdotās valsts valodas prasmes apliecības. Izmaiņas skārušas pašu eksāmena gaitu. Ja līdz šim eksāmenā tika prasītas spējas orientēties dažāda satura latviskajos tekstos, bieži vien izmantojot avīzes, tad turpmāk galvenā prasība būs saprast profes-

sionālus tekstus. Uzsvars liks uz to, ka netiek pārbaudīta valodas zināšana vispār, bet profesionālajām vajadzībām atbilstošas leksikas apguve. Lielāka uzmanība veltīta rakstībai. Tomēr, ja arī garumzīmes nav pareizas, vai pieļauta kļūda vārda galotnes locījuma, bet teikuma kopīgā jēga būs saprotama, zināšanas tiks uzskatītas par pieņemamām.

Eksāmenā turpmāk aizliegts izmantot vārdnīcas. Savukārt, ja kāds pārvalda tikai dialektu, tas nav par šķērslī eksāmena nokārtošanai. Kā stāstīja Dzintra Šmukste, arī līdz šim bijis gadījums, kad latviešu ģimenē ieprecējusies ukraiņiete no vīra radiem pilnībā apgūvusi latgaļu valodu un kārtējusi valsts valodas eksāmenu.

Televizijas programma ♦ Televizijas programma ♦ Televizijas programma

Pirmdiena, 11. septembris LATVIJAS TV I
6.55 Rīts.
8.15 Saulrieta liedags. 245. sērija.
9.00 «Dzīvīte» piedāvā...

12.00 Vēstis.
12.30 Melnā pārle. Serriāls.
13.25 Bagātie un slavenie.
14.25 Vienkāršas patiesības.
15.00 Vēstis.
15.30 Gredzens. M. f. 1. sērija.

22.00 Iebrukums — 2000.
22.30 Tumšās debesīs. Serriāls.
23.30 Krievu brāji. M. f.
0.40 Jaunā Krievija. 2. sērija.
1.45 Zvaigžņu stunda.
KRIEVIJAS TV
4.00 Vēstis.
4.15 Labrīt!

20.00 LNT ziņas.
20.35 Benija Hila šovs. 69. sērija.
21.00 Šausmu oāze. M. f.
22.30 LNT ziņas.
22.40 Teksasas reindžers. 36., 37. sērija.
KRIEVIJAS SABIEDRISKĀ TV
4.00 Labrīt!

22.00 Ziņas.
22.15 Šoka šovs.
23.00 Dodot gūtais...
LNT
14.00 Viļņa Rujļa sarunas.
14.30 Suzanna ir klāt. 22. sērija.
15.00 Zvaigžņu stunda.

21.11 Mūsu cilvēks.
21.25 Lietišķās ziņas.
21.30 Dabas kūda.
16., 17. sērija.
22.30 Vakara intervija.
23.00 Ziņas.
23.10 Vampirs zēna gados. M. f.

Otrdiena, 12. septembris LATVIJAS TV I

6.55 Rīts.
8.15 Saulrieta liedags. 246. sērija.
9.00 «Dzīvīte» piedāvā...
16.00 «Dzīvīte» piedāvā...
16.40 Samanta. 22. sērija.

Trešdiena, 13. septembris LATVIJAS TV I

6.55 Rīts.
8.15 Saulrieta liedags. 247. sērija.
9.00 «Dzīvīte» piedāvā...
16.00 «Dzīvīte» piedāvā...
16.40 Samanta. 23. sērija.

Ceturtdiena, 14. septembris LATVIJAS TV I

6.55 Rīts.
8.15 Saulrieta liedags. 248. sērija.
9.00 «Dzīvīte» piedāvā...
16.00 «Dzīvīte» piedāvā...
16.40 Samanta. 24. sērija.

Piektdiena, 15. septembris LATVIJAS TV I

6.55 Rīts.
8.15 Saulrieta liedags. 249. sērija.
9.00 Rīgai — 800.
9.30 Vasaras olimpisko spēļu atklāšanas ceremonija.

LATVIJAS TV II

18.10 Kristīgā programma.
18.40 Objektīvs.
18.40 Ikdiena.
19.00 Ziņas.
19.15 LTS ziņas.
19.45 Vakara pasaciņa.

Televizijas programma ♦ Televizijas programma ♦ Televizijas programma

Sestdiena, 16. septembris
LATVIJAS TV I
8.00 Multfilma.
8.30 Viss Basjas dēļ. 5. sērija.

18.00 TV motors.
18.15 Kakša zābaki.
18.30 Peldēšana.
20.30 Madonna.
21.10 Vasaras olimpiskās spēles Sidneja. Dienasgrāmata.

16.00 Ziņas.
16.15 Sieviešu stāsti.
16.45 Šurumburums.
17.00 Trīs vecpuiši un mazā lēdija. M. f.

9.00 Teletubijs. 6. sērija.
9.30 Veterinārsts Engels. 3. sērija.
10.15 Doles rīcraču.
10.45 No pusvārda.

16.00 Peldēšana.
18.00 Cilvēks zveru pasaulē.
18.15 Kakša zābaki.
18.30 Vasaras olimpiskās spēles Sidneja. Basketbols vīriešiem. Itālija — Lietuva.

10.10 Pēterburgas policijas okškeris. M. f.
11.50 Labi padomi kulinārijā.
12.00 Ceļotāju klubs.
12.40 Kāda šedevara vēsture.

Somijas prezidente Halonena apprecējusies

Somijas prezidente Tarja Halonena pārsteigusi savas valsts iedzīvotājus, apprecoties ar savu ilggadējo draugu. 57 gadus vecā Halonena ar parlamenta sekretāru Pentti Arajärvi apprecējusies pēc vairāk nekā 15 gadus ilgajām attiecībām, paziņoja prezidentes biroja pārstāve Marija Romančuka.

va bija tērpusies baltā, bet līgavainim bija melns uzvalks un sarkana roze pie krūtīm. Šīs laulības ir pārsteigums sabiedrībai, jo Halonena, kura šā gada martā kļuva par pirmo sievieti, kas ieņēma Somijas prezidenta amatu, ilgu laiku pretojās luterāņu baznīcas un konservatīvo grupējumu spiedienam apprecēties.

Vienā teikumā

- ♦ Katru dienu amerikāņi par apģērbu izdod 300 miljonus dolāru.
♦ Hameleona mēle ir divas reizes garāka par viņa ķermeni.
♦ Puse cilvēku vispirms saslapina zobu birsti un tikai tad uz tās izspiež pastu.

Mums raksta

Par manu dzīvību noteiks ģimenes ārsts

Mani māc izbilis un pārdomas par ģimenes ārstiem. Sapņos rādās, ka Labklājības ministrijā ienāks kāda gaiša feja un pateiks, — pietiek māzoties. Atceļš šo briesmīgo sistēmu.

un taisīt koronogrāfiju arī nevajagot. Tagad viņš jau ir zem zemes.

Nesen manai bērniņai draudzenei Annai stipri sāpēja mugura. Viņa dzīvo laukos, ar telefona sakariem ir grūtības, beidzot pēc ilgām pūlīņiem dabūja numuriņu pie ģimenes ārsta.

Bagātie nosūtījumus neprasa un ārstējas ārzemēs. Vienkāršs cilvēks, ja pēc rakstura nav ļaustīgs un uzstājīgs, nosūtījumu nedabū.

Nesen nācās zaudēt radnieku, 57 gadus vecu vīrieti. Viņš visu mūžu strādāja par mašīnistu, slimnīcās negulšņāja, regulāri izgāja profilaktiskās apskates.

Un atkal man naktīs rādās gaiša feja, kas atceļš šo sistēmu, jo kas to zina, vai priekš manis ģimenes ārsts saslimšanas gadījumā iedalīs naudiņu un iedos nosūtījumu pie speciālista?

Un kā domājat jūs, lasītāji? Anita Upeniece Preiļu rajonā Jā, kā domājat jūs, kam medicīnas reformas jāizjūt uz savas ādas? Gaidām vēstules.

Apmaksāta reklāma
jauna metode
svara samazināšanā ar Points
Rezultāti jau 1. nedēļā
Skaitām tikai punktus
Pielietojam jebkurās dzīves situācijās

- ♦ Starp diviem pasaules kariem Francijā nomainījās 40 valdības.
♦ Savvaļas tītari prot lidot.
♦ Filmā «Zvaigžņu kari» ļaundari Dārtu Veideru spēlēja četri cilvēki: viens attēlo ķermeni, otrs — balsi, trešais — seju, bet ceturtais — elpu.

Šodien vārdadienu
svin — Bruno, Telma.
10. septembrī —
Jausma, Albertine.
11. septembrī — Signe,
Signija.

Horoskopi 11. — 17. septembrim

Auns. Jāpievēršas veselības sakārtošanai. Nedēļas vidū iesaistīsieties polemikā ar kādu cilvēku, un tas viss pārvērtīsies kārtīgā attiecību skaidrošanā. Brīvdienās ievāksiet labumus no lauka, dārza vai pirkiet tos tirgū. +14. -13.

Vērsis. Nebūs viegli iešūpoties darba ritmā. Tikai otrdien tas izdosies pilnībā. Nedēļas beigās pašajūta būs labāka. Tam par iemeslu var kļūt tas, ka jūs vairāk laika veltīsiet sev, savām dvēseliskajām un miesiskajām vajadzībām. +17. -11.

Dvīņi. Esiet modrs un turiet acis un ausis vaļā! Ātri vien viss var sagriezties ar kājām gaisā, un tas, kas bija stabils, var kļūt par nestabilu. Pievērsiet pietiekami daudz uzmanības savu vecāku un bērnu vajadzībām. Sportojiet! +11. -13.

Vēzis. Kārtojiet dokumentus, esiet precīzs. Birokrāti var jums sagādāt galvas sāpes. Daudzi Vēži sajūties iedvesmojošus emociju vilņus otrdien un trešdien. Neatlieciet svarīgas tikšanās uz piektdienu. Svētdien nesēdēt mājās. +13. -15.

Lauva. Pārāk liela uzstājība nodērēs retāk nekā parasti. Pirmdien tā jums var izdarīt lāča pakalpojumu, taču ceturtdien un piektdien noteiktība un spēja vadīt būs isti laikā. Par finansēm konsultējieties pie profesionāļiem. +15. -11.

Jaunava. Pilnmēness īpaši ietekmēs jubilārus, padarot šīs dienas emociju un iespaidu pilnas. Tā kā mēness būs Zivju zīmē, nav ieteicams aizrauties ar dzērieniem. Kā gandarījums par slodzi darba dienās nāks lieliskā atpūta svētdien. +17. -13.

Svari. Merkura un Veneras ietekme atraisīs jūsu vēlmi būt sabiedrībā, iepazīties, meklēt iespējas mācīties. Velciet mugurā savu jauno tērpu, nav ko turēt to skapī! Kad gatavosities nedēļas nogalei, nestrīdieties par sīkumiem. +11. -15.

Skorpions. Šo nedēļu var uzskatīt par veiksmīgu. Lai arī brīžiem jūs aprunās, tas drīzāk var būt par iemeslu smieklīgam nekā aizvainojumam. Nedēļas vidū sarīkojiet improvizētus svētkus sev un tiem, ko vēlaties iepriecināt. +13. -11.

Strēlnieks. Vairāk palaujieties uz loģiku, nevis uz intūciju. Brīžiem vēders mēģinās diktēt noteikumus galvai. Neskaidrības attiecībās ar vistuvākajiem izzudīs ceturtdienas vakarā. Rūpējieties par automašīnas ziemas riepām! +15. -13.

Mežāzis. Iespējams, ka dzirdēsiet runājam par savu paaugstinājumu. Viss atkarīgs no cilvēka, kurš to izlemj. Ar priekšnieku runājiet pieklājīgi. Labās manieres var izrādīties ļoti svarīgas. Svētdien atslēdziet visus tālrunus. +17. -15.

Ūdensvīrs. Ar lielu sparu metīsieties kaut ko mainīt. Pirmdienas vakars nebūs labākais laiks attiecību skaidrošanai, tad jau labāk pagaidiet līdz ceturtdienai. Svētdien apciemojiet vecākus, izdariet ko tādu, kas viņus iepriecinātu. +15. -17.

Zivis. Brīžiem jūs tik ļoti izrādīsiet savu ieinteresētību, ka tas var kādu aizbaidīt. Taču tie, kuri jūs mīl, jūs sapratīs, atsiņāsies tikai vienaldzīgi. Tiksi pie naudas, kas savukārt izraisīs dažādas pretrunas tās izlietojumā. +17. -13.

Sludinājumi

Reklāma

Līdzjūtība

Firma piedāvā vislabākos
plastikāta LOGUS un
DURVIS!!!

Latgalē — KREDĪTĀ!
Daugavpils, Imantas 23.
Tālr./fakss 54 24823,
mob. tel. 9475368.

**Preiļu arodvidusskola
turpina uzņemt audzēkņus
ar vidusskolas izglītību
grāmatvežu grupā.**

Mācību ilgums 2 gadi. Iespējams
brīvais stundu apmeklējums.
Nodarbību sākums 15. septembrī.
Informācija pa tālr. 22864, 22865.

Latgales reģionālā karatē kluba

«SATORI» Preiļu filiāle uzsāk
jaunu audzēkņu uzņemšanu.
Trenēris — OLEGS KOMARS, Latvi-
jas čempions, melnā josta, 1 dans.
Aicinām trenēties bērnu no 6 gadu
vecuma, jauniešus un pieaugušos bez
vecuma ierobežojuma.
Pieteikties **sestdien, 9. septembrī**
plkst. 18.00, **otrdien, 12. septembrī**
plkst. 18.00 Preiļu 2. vidusskolas
sporta zālē.
GAIDĀM JŪS!

**Iepērkam mājlopus
gaļai.**
Tālr. 24289.

**Iepērk mājlopus
kaušanai.**
Tālr. 23620.

**SIA «Zolva»
sadarbībā ar
Livāņu virsmežniecību
un valsts a/s «Latvijas
valsts meži»
organizē**

**Medību trofeju
izstādi**

no 5. līdz 10. oktobrim.
Visiem interesentiem zvanīt uz
Preiļu mežniecību, kontaktpersona
— E.Griķis, tālr. 53 22573.
Godalgoto vietu ieguvējus
gaida vērtīgas balvas!

Aizkalnes pagasta padome izsludina
cenu aptauju par pamatskolas ēkas
skārda jumta renovāciju un padomes
ēkas kosmētisko remontu.

Interesentiem pieteikties
līdz 14. septembrim plkst. 11.00
pagasta padomē.
Tālr. 24623.

**SIA «REMONTNIEKS» (Aglonas
st., Avotu ielā 9)
PIEDĀVĀ:**

- * cementu M-500, 39 Ls/t,
- * gāzbetonu, 26 Ls/m³,
- * šiferi (6 viļņu), Ls 1,04,
- * šiferi (8 viļņu), Ls 1,40,
- * gludo šiferi (1,5 x 3 m), Ls 6,50,
- * reģipsi, 1,03 Ls/m²,
- * silikāta ķieģeļus, Ls 0,07,
- * ugunsdrošos un krāsns ķieģeļus,
- * kaļķi, ruberoīdu, PAROC vati u. c.
būvmateriālus.

Iespējama piegāde ar firmas trans-
portu. Tālr. 65147, 9476394.

**Iepērk krāsainos un melnos
metāllūžņus Priļos, Liepājas
ielā 44 (blakus vilnas apmaiņas
punktam). Licences nr. 6-637.
Tālr. 9407713, 52 32469.**

Pārdod

mazlietotu DT-75. Tālr. 75220;
graudu sējmašīnu, divasu traktora piekabi. Tālr.
32247;
garāžu. Tālr. 9404109;
mājas, zemi (11 ha), mežu (3 ha). Tālr. 32247;
sēklas kviešus 'Kobra'. Tālr. 52490, 9577872;
sēklas rudzis 'Voshod-1'. Tālr. 74271;
sienu, sīpolus. Tālr. 75220;
pārtikas kartupeļus. Tālr. 32210;
darba zirgu (10 g.). Tālr. 41471;
bites. Tālr. 39597 vakaros.

Izīrē

vai pārdod 3 istabu dzīvokli. Tālr. 9262291.

Dažādi

Vajadzīga auklīte. Tālr. 21817.
Mūrēju dažādas krāsni. Mob. tel. 6523713.
Trīs kucēniem meklē saimniekus. Tālr. 33716
vakaros.

**Latgales Amatniecības
meistaru skola Rēzeknes raj.
Bērzgalē turpina
uzņemt jauniešus.**

- Kvalifikācija — namdaris un deko-
ratīvo audumu audēja.
- Kvalifikācija — uzņēmējdarbības
speciālists (galdnieks, tekstilizstrā-
dājumu izgatavotāja, pinējs, trauku
podnieks, pavārs).

Kontakttel. 4690494.

**Firma iepērk
gulšņus.**

Mob. tel. 9532418.

Pēkšņi bij stunda, kad pārtrūka stīga:
rīts atnāca klusumā slēgts...
**Izsakām visdziļāko līdzjūtību
piederīgajiem, Antonu ŽELVU
mūžībā pavadot.**
SIA «Agroapgāde» kolektīvs

Par pievienotās vērtības nodokli

VID Latgales reģionālā iestāde informē
par zemieņu saimniecību atskaitītā
pievienotās vērtības nodokļa atmak-
sāšanu budžetā gadījumos, ja:

1. Tiek norakstītas preces un pamatlīdzekļi, kas gājuši bojā vai iznīcināti stihisku nelaimju rezultātā vai citādā piespiedu kārtā. Par šādos apstākļos bojā gājušiem vai iznīcinātiem pamatlīdzekļiem budžetā atmaksājamā nodokļa summa aprēķināma **no pamatlīdzekļu atlikušās vērtības; par precēm — tā nodokļa summa, kas samaksāta preces iegādājoties un atskaitīta no budžetā maksājamā nodokļa kā priekšnodoklis.**

2. Tiek norakstītas preces vai pilnībā neamortizētie pamatlīdzekļi. Piemēram, precēm beidzies realizācijas termiņš, morāli novecojuši pamatlīdzekļi utt. Šajos gadījumos jāaprēķina nomaksai budžetā nodokļa summa (pamatlīdzekļiem — no atlikušās vērtības), kas atbilst atmaksājamā priekš-

nodokļa summai. Minētā nodokļa summa jāiekļauj PVN deklarācijas 8. koda ailē tajā taksācijas periodā, kad ir sastādīts norakstīšanas akts par norakstāmām precēm un pamatlīdzekļiem. Bet, piemērojot likuma 12. panta septīto daļu, priekšnodokli no pamatlīdzekļu atlikušās vērtības (neamortizētās vērtības) neaprēķina, ja: *tiek norakstīti pamatlīdzekļi, kurus iegādājoties nodoklis nav maksāts (tos piegādājusi ar nodokli neapiekamā persona); *tiek norakstīti pamatlīdzekļi, par kuriem samaksātais nodoklis nav atskaitīts kā priekšnodoklis (iegādāts laikā, kad persona nav bijusi reģistrēta kā apliekamā persona).

Minētā kārtība par budžetā atmaksājamajam nodokļa summām, piemērojama arī tam precēm un pamatlīdzekļiem, kas iegādāti par saņemto subsīdiju un dotāciju līdzekļiem.

3. Ja tiek norakstīti salnās cietušie vai citu stihisku nelaimju rezultātā zaudētie

sējumi un stādījumi, ieskaitot cukurbiešu sējumus un stādījumus (t. sk. aparto cukurbiešu), par kuriem zemieņu saimniecībām tiks piešķirtas kompensācijas vai subsīdijas, lai kompensētu radušos papildus izdevumus. Minētās summas (kompensācijas un subsīdijas) ar pievienotās vērtības nodokli nav jāapliek un nodokļa deklarācijā nav jāuzrāda, un nav jāatmaksā atpakaļ budžetā atskaitītais pievienotās vērtības nodoklis, kas samaksāts savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai, t. i. sējumu un stādījumu (t. sk. bojā gājušo sējumu un stādījumu, kā arī aparto cukurbiešu) ierīkošanai un uzturēšanai.

Vienlaikus informējam, ka grozījumi VID 1995. gada 27. aprīļa Metodiskajos norādījumos «Par pievienotās vērtības nodokļa aprēķināšanu un uzskaiti grāmatvedībā» minētajā jautājumā tiks veikti pēc attiecīgu grozījumu izdarīšanas likumā «Par pievienotās vērtības nodokli».

Anekdote

Trīs biezie makšķerē. Izvelk zelta zivtiņu. Tā paskatās uz viņiem un nodomā: tiem taču viss ir, bet neko darīt, trīs vēlēšanās pienākas. Pirmajam viss ir, nekā netrūkst, tikai ceļu policisti traucējot.

Zivtiņa iedod viņam kaudzi naudas, lai pietiktu soda naudām, ko samaksāt poli-

cistiem. Arī otrajam nekā nevajag, tikai mājā traucē prusaki. Zivtiņa iedod viņam mazitiņu prusaciņu, kurš pa nakti iznīcinās visus lielos prusakus, no rīta pats pazudis, un no prusakiem nebūs ne miņas. Protams, arī trešajam nekā nav vajadzīgs, tikai pagrabā traucē žurkas. Zivtiņa viņam

izsniedz mazitiņu žurciņu, kura pa nakti iznīcinās visas lielās žurkas, no rīta pati pazudis, un no lielajām žurkām nebūs ne miņas. Trijotne jau taisās laist zivtiņu atpakaļ ūdenī, kad pēkšņi pirmais biežais iesauca: «Zelta zivtiņ, vai tev gadījumā mazitiņu policistu nav?»